

VÉKÁS JÁNOS

Magyarország és a határon túli magyarok Kronológia, 2004

2004. január 5.

A HTMH együttműködési megállapodást írt alá a romániai Iskola Alapítvánnyal a státustörvény által biztosított oktatási-nevelési támogatás továbbításáról.

2004. január 8.

A G17 Plus nyilvánosságra hozta a szerbiai parlamenti választásokon mandátumhoz jutott képviselőinek névsorát, amelyből kiderült, hogy – bár egy magyar párt sem tudott képviselői helyet szerezni – a G17 Plus listájáról mégis bejutott Ispánovics István, a VMSZ egykori vezetőségi tagja és Takács István, a G17 Plus zentai helyi szervezetének elnöke.

2004. január 9.

Kasza József VMSZ-elnök úgy nyilatkozott, hogy eddig kötelessége volt a kormánynon és az állami intézményrendszeren belül törekedni a kisebbségeket érintő gondok megoldására, de „miután a pártot kiszorították a parlamentből, nem marad más hátra, a nemzetközi színtérre kell vinni a problémát”.

2004. január 9.

Eckstein-Kovács Péter sajtóértekezleten kijelentette: „nálunk, ha nem létezne az RMDSZ, a kormánypárt kénytelen lett volna vagy a Nagy-Románia Párttal, vagy a Nemzeti Liberális Párttal szövetségre lépni. Az előbbi katasztrófához vezetett volna, az utóbbi szintén nem jelentett volna életképes alternatívát.” Ezért „több mint felelőtlenségnek” tartja, ha a polgári körök polgármesterjelöltet állítanak Marosvásárhelyen és több más erdélyi városban.

2004. január 12.

Markó Béla RMDSZ-elnök közölte: „már csak a magyar kormány választától függ az erdélyi televízió beindítása”.

2004. január 12.

Kovács Miklós KMKSZ-elnök provokációnak nevezte, hogy a HTMH nem hosszabbította meg a kárpátaljai státusirodák szerződését. „Ennyire átlátszóan diszkriminálni Kárpátalját még a jelenlegi magyarországi kvázi polgárháborús belpolitikai viszonyok között is egy kicsit erős. Itt valamiféle irracionális rosszindulatról lehet szó” – mondta. Szabó Vilmos államtitkár szerint az irodák sehol nem szűnnek meg, viszont a tevékenységüket át kell alakítani. Jelezte: az UMDSZ is be akar kapcsolódni a munkába, amely egyrészt kevesebb lesz, mert a magyarigazolványt már több mint 70%-ban kiváltották Kárpátalján, másrészt lehetséges, hogy az irodahálózat besegít majd a vízumigénylésbe.

2004. január 16.

A megyei önkormányzati választások kapcsán Pélmonostoron a HDZ és a HMDK sajtótájékoztatón jelentette be a választások utáni együttműködésről szóló megállapodást. Damir Bubalović, Pélmonostor új HDZ-s polgármestere, egyben a párt városi elnöke kiemelte: a magyarok és a horvátok századokra visszatekintő együttélése a politikában is kiteljesedhet.

2004. január 26.

A Beregszászi Járási Tanács épületében Bálint-Pataki József, a HTMH elnöke és Gajdos István parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke aláírták azt a szerződést, amely „A szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény” ukrainai végrehajtásának mechanizmusát, a státustörvényben foglalt kedvezmények realizálását, ezen belül a magyarigazolványok kiadásával foglalkozó irodák működtetését szabályozza.

2004. február 5.

Dr. Ribár Béla akadémikus az MNT elnökéhez és tagjaihoz intézett nyílt levélben közölte: mivel „nemzetellenes elemek is tagjai a Tanácsnak, nem óhajtok annak tiszteletbeli tagja lenni, és arról ezennel lemondok”.

2004. február 12.

A HTMH-ban Bálint-Pataki József, a Hivatal elnöke, Pomogáts Béla, az IKA kuratóriumának elnöke és négy határon túli magyar szervezet, a Horvátországi Magyar Pedagógusok Fóruma, a vajdasági CMH, a lendvai MNMI és a KAMOT képviselője aláírták az oktatási és nevelési támogatások továbbításáról szóló szerződést.

2004. február 13.

Hatályba lépett az a magyar–szlovák kétoldalú kormányközi megállapodás, amelynek értelmében a felek oktatási-nevelési támogatást nyújthatnak a másik ország területén élő nemzeti kisebbségeknek. Szlovákiában a Pázmány Péter Alapítvány, Magyarországon a Magyarországi Szlovákok Szövetsége Alapítvány kapott jogosítványt arra, hogy a támogatásokat a célintézményekhez és célszemélyekhez eljuttassa.

2004. február 15.

Az RMDSZ sajtóirodája közölte: öt alapító (Csép Sándor író, szerkesztő, Gálfalvi Zsolt író, szerkesztő, a Román Televízió Igazgató Tanácsának tagja, a Romániai Magyar PEN Club elnöke, Gáspárik Attila színművész, az Országos Audiovizuális Tanács alelnöke, Markó Béla író, szenátor, az RMDSZ szövetségi elnöke, Takács Csaba mérnök, az RMDSZ ügyvezető elnöke) Janovics Jenőről elnevezett alapítványt hoz létre a magyar kormány segítségével felállítandó Erdélyi Magyar Televízió elindítására. A 13 tagú kuratórium elnöki tisztségével Nagy Zsoltot, az RMDSZ ügyvezető alelnökét bízták meg.

2004. február 17.

Tőkés László kijelentette: beigazolódni látszanak az aggodalmak, hogy a leendő erdélyi magyar televízió valójában RMDSZ-televízió lesz, mert a Janovics Jenő Alapítvány kuratóriumának legtöbb tagja közel áll az RMDSZ-hez.

2004. február 19.

Józsa László elnök közölte, hogy a szerbiai oktatási minisztérium megadta az engedélyt az MNT által javasolt magyarországi tankönyvek behozatalára, ami „az első jelentős eredménye az MNT-nek az oktatásügy területén”.

2004. február 20.

Dragan Maršićanin (DSS), a Szerbia elnökének teendőit ellátó parlamenti elnök a parlamenti pártok képviselőivel folytatott konzultációk után Vojislav Koštunicát bízta meg kormányalakítással, aki közölte, hogy a kormányt a DSS, a G17 Plus, az SPO és az Új Szerbia nevű párt fogja alkotni, s az ellenzékben az SPS fogja támogatni. Kasza József VMSZ-elnök a történeteket a szocialisták teljes rehabilitációjának nevezte.

2004. február 21.

Az SZKT és a SZET marosvásárhelyi ülésén elfogadták az RMDSZ önkormányzati választási programjának alapelveit. Markó Béla kifejtette: továbbra is a román–magyar viszony jelenti az igazi törésvonalat, vagyis a magyar közösség-

nek mindaddig egységesnek kell maradnia, amíg helyzetét nem lesz képes megnyugtatóan rendezni Romániában.

2004. február 25.

Szerbia parlamentje módosította a választójogi törvényt, lehetővé téve, hogy az etnikai alapon szerveződő kisebbségi pártok akkor is részt vehessenek a parlamenti helyek elosztásában, ha nem gyűjtöttek össze 5%-nyi szavazatot. A köztársasági választási bizottság fogja meghatározni, hogy mely pártok számítanak kisebbségieknek. A törvénymódosítás lehetővé tette a külföldön élő szerbia-montenegrói állampolgárok szavazását is.

2004. február 27.

Bombariadó miatt egyórás késéssel kezdődött meg az újvidéki városháza üléstermében a vajdasági parlament ülése, amelyen a tartomány címeréről, zászlajáról és himnuszáról kezdtek vitát a képviselők. A beterjesztett javaslat szerint a lobogó – akárcsak Szerbiáé – piros, kék és fehér sávokból állna, azzal a különbséggel, hogy a középső, kék sáv jóval szélesebb, és rajta három sárga csillag jelképezné Bácskát, Nyugat-Bánátot és Szerémséget, illetve a tartomány európaiságát.

2004. február 27.

Az RMDSZ Szabadelvű Köre román és magyar értelmiségiek részvételével Kolozsváron autonómiakonferenciát szervezett. Salat Levente szerint a romániai magyarság történelmi lehetőséget hagyott ki azáltal, hogy a romániai rendszerváltást követően nem tűzte napirendre az autonómia kérdését.

2004. február 28.

Az MKP Pozsonyban ülésező Országos Tanácsa Bauer Edit parlamenti képviselőt, Berényi József külügyi államtitkárt és Duka Zólyomi Árpádot, az MKP első alelnökét jelölte a brüsszeli küldetésért induló szlovákiai jelöltek listájára.

2004. február 28.

Szabadkán a VMSZ szervezésében 15 vajdasági civil szervezet, kisebbségi nemzeti tanács és párt elfogadta a Szabadkai Kezdeményezés nevű dokumentumot, amelyben a nemzetközi közösségtől kértek segítséget a vajdasági autonómiával kapcsolatos gondok rendezéséhez. A dokumentum javasolta, hogy Szerbiában alkotmányozó nemzetgyűlés fogadja el az új köztársasági alkotmányt és Vajdaság készülő alaptörvényét. A fórum résztvevői tartományi szintű választási koalíció mellett szálltak síkra. A konvencióra minden tartományi párt kapott meghívót, kivéve a Vajdasági Reformpártot, a VMDP-t és a VMDK-t.

2004. március 2.

Salat Levente, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem újonnan megválasztott rektorhelyettese a *Szabadságnak* kijelentette: nem támogatja az önálló magyar karok ötletét. Úgy vélte, hogy az RMDSZ és a PSD egyezsége nyomán napvilágot látott politikai elgondolás a szakértők és az érintettek feje fölött jött létre, nem gondolták végig minden következményét. Az önálló magyar struktúrát csak abban az esetben lehet megteremteni a közeljövőben, ha megvalósíthatósági tanulmány alapján kiderül, hogy ez a legszerencsésebb megoldás a BBTE-n zajló magyar oktatás intézményi struktúrájának korszerűsítésére.

2004. március 2.

A szabadkai önkormányzat elfogadta az észak-bácskai városban létesítendő egyetem tervét. Szerb, magyar, horvát, angol és német nyelven oktatnának human tudományokat és közgazdaságtant, s ezen felül mérnökképzés, valamint ügyviteli és műszaki menedzserképzés is folyna. A tervet a Kasza József VMSZ-elnök vezette bizottság dolgozta ki. A testület egyik tagja, Gabrityné Molnár Irén, indoklásában hangsúlyozta, hogy a szabadkai egyetem a szerbiai és külföldi felsőoktatási intézményekkel működne együtt, s az oktatás már szeptemberben megkezdődne.

2004. március 4.

Borbély László, az RMDSZ kormánykapcsolatokért felelős ügyvezető alelnöke bírálta Salat Levente újonnan megválasztott rektorhelyettes nyilatkozatát, amely szerint „nem támogatja” a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem önálló magyar karainak létrehozását. A karokat nem politikai okokból kell létrehozni, hanem azért, mert a romániai magyar civil társadalom és az intézmény magyar oktatógárdája kérte azt – mondta Borbély.

2004. március 9.

Markó Béla, az RMDSZ elnöke, valamint Adrian Nastase miniszterelnök, a kormányzó PSD elnöke együttműködési megállapodást írt alá Bukarestben. Markó bejelentette: a megállapodás értelmében elkezdik az önálló magyar karok létrehozását a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen.

2004. március 15.

Mádl Ferenc államfő a nemzeti ünnep alkalmából a miniszterelnök előterjesztésére a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjével (polgári tagozat) tüntette ki Kasza Józsefet, a VMSZ elnökét, Markó Bélát, az RMDSZ elnökét, valamint Bugár Bélát, az MKP elnökét. Bugár Béla nem vette át a kitüntetést, közölve, hogy elutasítása a magyar kormány utóbbi időben tanúsított magatartásának szól.

2004. március 18.

A kétkamarás román parlament „alsóháza” 284 szavazattal 3 ellenében, 6 tartózkodás mellett elfogadta a választási törvény módosítását, amely 5%-os küszöböt ír elő és megnehezíti a parlamenti képvisellel nem rendelkező kisebbségi szervezetek számára az indulás lehetőségét a választásokon. Egy kisebbségi szervezet csak akkor állíthat jelölteket a helyhatósági választásokon, ha az illető kisebbséghez tartozók 15%-a vagy 25 ezer polgár támogatja az adott szervezetet úgy, hogy az aláírások legkevesebb 15 megyéből származzanak, és mindegyikből legkevesebb 300 aláíró legyen. A szabály nem vonatkozik azokra a kisebbségi szervezetekre, amelyek parlamenti képvisellel rendelkeztek vagy rendelkeznek, így az RMDSZ-re sem.

2004. március 23.

Nagyváradon megkezdte adását a Transilvania TV, amely naponta egy óra magyar adást sugároz. Tulajdonosai a multimilliomos Micula fivérek, akik szerint nagyváradi médiabirodalmuk a második legnagyobb Romániában. Ennek része a Crisana és a Realitatea bihoreana, valamint a hónap elején indult *Reggeli Újság* című napilap, a National FM rádióadó és a National TV.

2004. március 24.

Maurer Oszkár, az EMI elnöke budapesti sajtótájékoztatóján azt állította, hogy „a koszovói események által felszított hangulatban a Délvidéken élő szerbség indulatait az albánok helyett a magyarságon vezeti le”. Mind Korhecz Tamás vajdasági kisebbségügyi miniszter, mind Józsa László, az MNT elnöke úgy nyilatkozott, hogy az EMI elnökének megállapításai nem helytállóak, Huzsvár László nagybecskereki római katolikus püspök pedig ostobaságnak nevezte Maurer állítását, hogy Nagybecskereken a katolikus püspöki hivatal egy időre felfüggesztette a misézést, mert attól tartottak, hogy felgyújtják a templomot a magyar hívőkkel együtt.

2004. március 29.

Az ukrán parlament megszavazta az arányos képviseleti rendszeren alapuló választási törvényt, amely a leadott voksok 3%-ában határozta meg a parlamentbe jutás küszöbét a pártok és pártszövetségek számára, gyakorlatilag megszüntetve a nemzetiségek képviseletét a törvényhozásban és a helyhatóságokban. Gajdos István UMDSZ-elnök, az ukrán parlament egyetlen magyar képviselője ezzel kapcsolatban közölte: két törvénytervezetet is benyújtott: az egyiket a kisebbségi nyelvű szavazócédulák érdekében, a másikat azért, hogy az országosan bejegyzett kisebbségi szervezetek bekerülési küszöb nélkül állíthassanak listát.

2004. március 30.

A Vajdasági Képviselőház nyilatkozatban ítélte el a tartományban elharapódzott sovinizta kilengéseket, követelve a szerb belügyi szervektől, hogy haladéktalanul derítsenek fényt a nacionalista indíttatású bűncselekmények tetteseire. „A vajdasági események arra utalnak, hogy terjed a tartományban a nacionalizmus és a vandalizmus. A vajdasági parlament a legélesebben elítéli az esztelen cselekményeket, és határozott intézkedések megtételét, illetve a tettesek bíróság elé állítását követeli a szerb belügyminisztériumtól” – áll a nyilatkozatban.

2004. április 1.

Az EMNT szervezésében, a Pro Minoritate Alapítvány támogatásával nemzetközi autonómiaértekezlet kezdődött Szovátán, amelyen előadást tartott Andreas Gross, az ET politikai bizottságának raportőre, Komlóssy József, a svájci SENCE alelnöke, Cristoph Pan, a dél-tiroli Etnikai Csoportok Intézetének elnöke, Ignasi Guardans, az Európai Parlament katalóniai képviselője, Gunnar Jansson finn képviselő, az ET volt romániai jelentéstevője. „Az autonómiának számunkra nincs életképes alternatívája. Az erdélyi, illetve a székelyföldi magyarság az autonómia ügyében többé nem alkudhat” – jelentette ki megnyitó beszédében Tőkés László püspök, az EMNT elnöke.

2004. április 2.

Kasza József VMSZ-elnök a Szabadkán megjelent magyarellenes feliratok kapcsán kijelentette: hasonló graffitik jelentek meg Szabadkán a kilencvenes évek elején, majd kiderült, hogy a miloševići titkosszolgálat szervezte meg a gyűlölködő feliratok felfestését. „A rendőrség és az igazságszolgáltatás akkor is, ma is elnéző a tettesekkel szemben [...] Ha a nyomozó szervek, a hírszerzés, a Biztonsági Információs Ügynökség nem tud fényt deríteni az elkövetőkre, akkor ők maguk az elkövetők. A szakszolgálat a múltban is végzett ilyen munkát” – mondta. A szabadkai városháza dísztermében közösen ülésezett a szabadkai és a szegedi önkormányzat, elfogadták a két város együttműködéséről szóló megállapodást. Kucsera Géza szabadkai polgármester ezzel az eseménnyel hozta kapcsolatba a városban megjelent magyarellenes feliratokat.

2004. április 3.

Szlovákiában az elnökválasztás első fordulóján a legtöbb szavazó (32,7%) támogatását az ellenzéki Vladimír Mečiar volt kormányfő, az LS-HZDS elnöke szerezte meg. Mögötte 22,3%-kal egykori leghűbb embere, de a később tőle elszakadt Ivan Gašparovič volt házelnök végzett, így ők kerültek be a választás második fordulójába.

2004. április 4.

Szlovéniában népszavazást tartottak a függetlenség deklarálása során állampolgárságuktól megfosztott kisebbségek jogainak helyreállításáról. A több mint 18 ezer embert 1992-ben egyszerűen törölték a lakossági nyilvántartásból, miután a szlovén származásúak automatikusan szlovén állampolgársághoz jutottak, a kisebbségieknek viszont egy éven belül hivatalos kérvényt kellett benyújtaniuk. 2003-ban az alkotmánybíróság elrendelte az állampolgárság, valamint az ezzel járó jogok helyreállítását, de semmi nem történt a bürokrácia és a nacionalista erők hátráltató akciói miatt, akik a népszavazást is attól tartva kezdeményezték, hogy a jogfosztottak kártalanítása túl nagy anyagi terhet ró az országra. Több vezető politikus szégyenletesnek nevezte a kezdeményezést, és a polgárokat a referendum bojkottjára szólította fel.

2004. április 7.

Kovács László külügyminiszter a Vojislav Koštunicával folytatott telefonbeszélgetésben arra kérte a szerb miniszterelnököt, hogy lépjen fel határozottan a magyar kisebbség elleni agresszív megnyilvánulásokkal szemben. A külügyminiszter úgy nyilatkozott, azt tapasztalta, hogy a szerb kormányfő érti az aggodalmakat.

2004. április 8.

A vajdasági kisebbségek elleni atrocitások megszorodásáról és a kisebbségeket érintő problémákról tárgyaltak Belgrádban Vojislav Koštunica szerb kormányfővel a VMSZ vezetői. Kasza tájékoztatta a miniszterelnököt arról, hogy a Vajdaságban nő a kisebbségek elleni atrocitások száma és súlyossága, s hogy vannak olyan „elemek”, amelyek a szélsőjobb politikai színtérről vagy akár egyes állami intézményeken keresztül gerjesztik a feszültségeket. Szerinte a társadalom erkölcsi züllése vezet az ilyen jelenségekhez, s ez a folyamat a miloševići korszakból eredeztethető.

2004. április 17.

A szlovákiai elnökválasztások második fordulójában Ivan Gašparovič nagy fölényrel győzte le ellenlábását, Vladimír Mečiar: 43,5%-os részvétel mellett megkapta az érvényes szavazatok majdnem 60%-át. A magyarlakta járásokban rendkívül alacsony volt a részvételi arány, miután az MKP nem tett konkrét ajánlást választóinak, azt hangoztatva, hogy Gašparovič és Mečiar közül nem lehet a kisebbik rosszat választani.

2004. április 21.

Kasza József közölte: levélben emlékeztette Vojislav Koštunica szerb kormányfőt, hogy az nem tartotta magát április 8-i megállapodásukhoz, mert néhány nap-

pal később leváltottak minden rendőr főnököt a magyarlakta településeken minden magyarázat és konzultáció nélkül, nem értesítve erről a helyi önkormányzatokat sem, holott egyetértés született arról, hogy ilyen személycserék esetén figyelembe veszik a helyi lakosság véleményét. Példaként hozta fel, hogy Szabadkán leváltották Svetisav Rajsic rendőrparancsnokot, aki az egyik legeredményesebb rendőrkapitányságot vezette Szerbiában, több évtized után az első szabadkai rendőr főnök volt, aki beszélt a helyi közösségek nyelvét is.

2004. április 23.

A romániai központi választási iroda helyt adott az MPSZ és a Székely Demokrata Szövetség bejegyzésével kapcsolatban az RMDSZ képviselője által megfogalmazott (formai okokra hivatkozó) kifogásoknak. A székely szövetséget azért nem jegyezte be, mert Romániában a székelyek nem képeznek elismert kisebbséget, az MPSZ esetében pedig az elutasítást azzal indokolta, hogy a szervezet nem a kormány által meghatározott nyomtatványokon nyújtotta be az aláírásokat. A szabvány szerinti aláírási ívek késedelmes közzététele miatt ugyanis az MPSZ a maga által nyomtatott ívekre gyűjtötte össze az aláírásokat.

2004. április 24.

Hiller István kulturális miniszter és Mircea Geoana román külügyminiszter közösen felavatta Gozdsu Manónak a budapesti Gozdsu-udvar bejáratánál elhelyezett emléktábláját.

2004. április 25.

Aradon mintegy hatezer ember részvételével, az RMDSZ, valamint a román és magyar kormány képviselőinek jelenlétében avatták fel a román–magyar Megbékélési Parkot és a nyolcvan év után visszaállított Szabadság-szobrot.

2004. április 26.

Az Országgyűlés elfogadta az EU-hoz történő csatlakozásról szóló szerződés kihirdetésére vonatkozó törvényjavaslatot, valamint a Magyarország csatlakozása alkalmából született négy párti politikai nyilatkozatot. Jelen voltak a határon túli magyar szervezetek képviselői is.

2004. április 27.

Dr. Aleksandar Tolnauer elnökletével megtartotta ülését a horvátországi Nemzeti Kisebbségi Tanács. Megtárgyalták a költségvetési eszközök felhasználását, illetve döntés született az újabb támogatások elosztásáról. A 22 horvátországi nemzeti kisebbség közül 19 nyújtotta be programját a Tanácshoz, amely 2004-ben 10%-kal több pénzzel gazdálkodhatott, mint 2003-ban. A Tanács konszenzussal döntött az pénzelosztásról.

2004. április 29.

Kasza József VMSZ-elnök kijelentette: Szerbiában a miloševići múlt rehabilitálása abban a pillanatban megkezdődött, hogy Vojislav Koštunica a szerbiai szocialisták nyílt támogatásával alakította meg kormányát, és háttérben egyeztetett a szélsőjobboldali radikálisokkal. Kifogásolta, hogy – noha több ízben szóvá tette – Magyarország továbbra is a G17 Plus szekerét tolja. „Szerbiában meggyilkolták a miniszterelnököt. Erőt kell meríteni a gyilkosok felelősségre vonásához. Ha ez az államvezetés erre képtelen, akkor le kell mondania” – mondta.

2004. május 1.

Magyarország, Szlovénia, Szlovákia, Csehország, Lengyelország, Litvánia, Lettország, Észtország, Málta és Ciprus az EU tagja lett.

2004. május 5.

Živan Berisavljević, a Szocialisták Vajdasági Uniójának elnöke sajtótájékoztatón bejelentette, hogy a VMSZ kilépett a Vajdasági Szövetség nevű koalícióból. Kasza József, a VMSZ elnöke ezzel kapcsolatban azt nyilatkozta, hogy pártja nem lépett ki a koalícióból, hanem csak teszi a dolgát, amit végső soron kilépésnek is lehet tekinteni, mert a koalíció többi tagjai csak „üres fecsegéssel vesztesítik az időt”.

2004. május 14.

Kasza József és Boris Tadić Belgrádban aláírta a VMSZ és a DS stratégiai együttműködéséről szóló megállapodást. A két párt hosszú távú együttműködésre kötelezte el magát, közös jelöltlistákat, illetve jelölteket állít a köztársasági, vajdasági tartományi és helyhatósági választásokon, és együtt küzd a törvényhozó, végrehajtó és bírói hatalommal rendelkező, pénzügyi tekintetben is autonóm Vajdaságért. A VMSZ támogatni fogja Tadićot a június 13-i elnökválasztáson.

2004. május 17.

Radu Moldovan, a Hargita megyei rendőrség parancsnoka Csíkszeredán újságírók előtt elmondta, hogy bár az NDF központi vezetősége nem tett panaszt, a rendőrség az NDF Hargita megyei jelöltlistáit érvénytelenítő jogerős bírósági döntések nyomán hivatalból eljárást indított okirathamisítás és hamis okiratok felhasználására tett kísérlet gyanújával. Miután ugyanis az RMDSZ ellenében létrejött MPSZ bejegyeztetését a központi választási iroda formai okokra hivatkozva elutasította, az MPSZ-jelöltek Hargita megye több településén az NDF listáin indultak.

2004. május 24.

Orbán Viktor a *Krónikában* erkölcsi züllésnek minősítette, hogy magyar segédlettel akadályozták meg az MPSZ választási részvételét. „Aki az autonómiát támogatja, és tesz is érte, aki nem gyengíti az autonómiáért kiálló erőket, közel áll a szívünkhöz.” A választásokkal kapcsolatban elmondta: „Az EU ezt a kérdést nem magyar ügyként, hanem a demokrácia kérdéseként kezeli. Azt a megbízást kaptam az EPP-től, hogy alakítsak egy megfigyelő bizottságot, amely nyomon követi az itteni választások előzményeit és a választások lefolyását.”

2004. május 24.

A KMKSZ elnöksége tiltakozott amiatt, hogy a beregszászi városi tanács visszaveszi a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola épületének tulajdonjogát, emlékeztetve: „Az épület átadására Mádl Ferenc köztársasági elnök és Anatolij Kinah ukrán miniszterelnök jelenlétében került sor [...] Ez ellen a tulajdonjog ellen indult most támadás Gajdos István szociáldemokrata parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke részéről, aki azt próbálja elérni, hogy az épületet vegyék el a főiskolától [...] Politikai bosszúhadjáratról van szó, amely a főiskola függetlenségének aláásását, a képviselő politikai befolyásának növelését, pártjának érdekeit szolgálja.”

2004. május 29.

A csíksomlyói Mária-kegyhelyen lezajlott pünkösdi szombati búcsún – helyi becslések szerint – 350 ezren gyűltek egybe. Erdő Péter bíboros, prímás, budapest-esztergomi érsek celebrálta a szentmisét és mondott ünnepi beszédet. Az egyházi tanításban szereplő emberi jogok tiszteletben tartásának szükségességéről szólva emlékeztetett XXIII. János pápa *Pacem in terris* enciklikájára, amely ezen alapvető jogok közé sorolta „a közösség alkotásának jogát is”. Erdő Péter hangsúlyozta: ez a jog az egyes nemzeti csoportokat is megilleti, s ezért tulajdonít a Szentatya olyan nagy fontosságot a nemzeti kisebbségek kérdésének.

2004. május 29.

Rimaszombat főterén több ezer ember jelenlétében felavatták Petőfi Sándor életnagyságú szobrát, Izsó Miklós alkotását.

2004. május 29.

Az EMNT, az SZNT, a VMDP és a KMKSZ Szegeden együttműködési megállapodást írt alá „a különböző közösségi autonómiaformák iránti igény kinyilvánítására és demokratikus eszközökkel való képviselésére”.

2004. május 31.

Felavatták a nagyváradi Ady Endre Kulturális Központot, amelyet a Mecénás Alapítvány által 320 millió forintos magyarországi költségvetési támogatással hoztak létre.

2004. június 1.

Megkezdték Romániában a kedvezménytörvény alapján megítélt oktatási-nevelési támogatás kiutalását. Összesen mintegy 130 ezer magyarul tanuló iskoláskorú gyermek esetében kérvényezték a szülők a 22 400 forintos támogatást. A kérvényeket elbíráló és a támogatás eljuttatását lebonyolító romániai Iskola Alapítvány elnöke, Kelemen Hunor, az RMDSZ képviselője elmondta: az oktatási-nevelési támogatásra jogosultak mintegy 90%-a élt a kedvezménytörvény által biztosított lehetőséggel.

2004. június 13.

A EP szlovákiai választásain az MKP a 14 mandátumból kettőt szerzett: Bauer Edit és Duka Zólyomi Árpád az EPP frakciójának tagja lett.

2004. június 17.

Orbán Viktor Brüsszelben bejelentette: vezetésével megkezdte munkáját az EPP megbízásából a romániai demokrácia helyzetét vizsgáló bizottság, Rajta kívül három tagja van, akik közé nem került be az RMDSZ egyetlen képviselője sem, miközben az RMDSZ is az EPP tagja. A bizottságot azt követően hozták létre, hogy fideszes képviselők nemzetközi fórumokon felpanaszolták: Romániában egy törvénymódosítással megakadályozták a Szász Jenő vezette MPSZ indulását a helyhatósági választásokon.

2004. június 19.

A VMSZ a szabadkai sportcsarnokban ünnepelte meg fennállásának tizedik évfordulóját. A vendégek között megjelent Boris Tadić, a DS elnöke, köztársasági elnökjelölt, aki kijelentette: „A Vajdaság az egyetértés hídja lesz Magyarország és Szerbia-Montenegró között.” Szerbia jelenleg a demokratikus erők összefogásának, a demokratikus értékrend védelmének idejét éli, s ő azért fog győzni, hogy „Szerbia ne legyen Európa problémája”. A VMSZ jubileumi közgyűlésén elfogadták a párt új programját és alapszabályát.

2004. június 20.

Tőkés László, az EMNT elnöke és Csapó József, az SZNT elnöke kezdeményezésére Nagyváradon öt ország hét magyar kisebbségi szervezete megalakította a Kárpát-medencei Magyar Nemzeti Tanácsot. Tagja az EMNT, a HMDK, a KMKSZ, az erdélyi MPSZ, az MMÖNK, az SZNT és a VMDP. A testület fő cél-

jaként a magyar közösségek autonómiájának kivívását jelölte meg, amelynek érdekében lobbitevékenységet folytatnak a nemzetközi fórumoknál. Eldöntötték: a testület megalakít egy Szegeden működő végrehajtó bizottságot, egy volt diplomatákból álló diplomáciai munkaközösséget, és Brüsszelben létrehoz egy állandó képviselőt.

2004. június 21.

Nenad Čanak vajdasági parlamenti elnök, a VSZL elnöke megengedhetetlennek nevezte, hogy a magyar belügyminiszter a szerb hatóságok hatáskörébe tartozó dolgokkal foglalkozik. Kijelentette: „ezzel megnyitjuk a kaput egy teljesen eszelős koncepció előtt, miszerint a polgárainkról a szomszédos államoknak kell gondoskodniuk. Ha a vajdasági magyarok gondját Budapest fogja viselni, a szerbiai albánokét Tirana, a bosnyákokét Szarajevó, a horvátokét pedig Zágráb, akkor ez az ország egyszerűen a legrövidebb időn belül darabjaira hullik szét.” Hozzátette: Lamperth Mónika kijelentése ugyanakkor nagyon komoly figyelmeztetés, elsősorban Szerbiának, mert a hatóságoknak törődniük kell azzal, hogy mi történik az ország területén.

2004. június 22.

Markó Béla RMDSZ-elnök budapesti sajtótájékoztatóján sikeresnek értékelte pártja szereplését a helyhatósági választásokon, közölve, hogy 186, RMDSZ-listán megválasztott polgármester van, negyvennel több, mint négy évvel azelőtt. Kiemelte: „több helyütt áttörni látszik az etnikai szembenállás”, és kiemelkedő eredménynek nevezte, hogy az RMDSZ jelöltje nyert Szatmárnémetiben, ahol a magyarság aránya 38-39% között mozog, akárcsak Szászrégenben és Margittán, ahol 30, illetve 43%-os a magyarság aránya. Ugyanakkor a helyhatósági választásokat egyfajta bizalmi szavazásként is értelmezte, annak támogatásaként, hogy „egyetlen érdekvédelmi szövetség ernyője alatt politizáljanak a továbbiakban az erdélyi magyarok”.

2004. június 23.

Bugár Béla MKP-elnök bírálta a magyar kormányt és Medgyessy Péter miniszterelnököt. Úgy értékelte, hogy „megfeneklettek a magyar–magyar kapcsolatok”, hónapok óta időszerű a MÁÉRT összehívása, az ősztől már hallgatókat fogadó révkomáromi Selye János Egyetem a magyar kormánytól az ígéret ellenére „egy árva forintot sem kapott”. Elmondta: nem lenne jó, ha a határon túli magyar szervezetek elkezdenének a mindenkori magyar kormány ellenében politizálni: „A véleményem az, hogy mindig a magyar kormánnyal kell együttműködni, de együttműködni azzal lehet, aki akar.”

2004. június 24.

Bácskai Tamás, a Budapesti Közgazdasági és Államigazgatási Egyetem tanára az Európai Összehasonlító Kisebbségkutatások Közalapítvány tanulmánykötetének budapesti bemutatóján a szabad költözködéshez való jog és a szülőföldhöz való ragaszkodás kapcsán kifejtette: „Magyarországnak előbb vagy utóbb befogadó országnak kell lennie, mert ha nem leszünk azok, akkor nem lesz elegendő ember, aki előállítsa a nyugdíjak fedezetét. Figyelembe kell venni a lakosság csökkenését, a korösszetétel romlását.”

2004. június 27.

A szerbiai köztársasági elnökválasztások második fordulójában Boris Tadić, a DS jelöltje győzött 53,24%-kal, míg Tomislav Nikolić, az SRS jelöltje a szavazatok 45,40%-át szerezte meg.

2004. június 29.

A Vajdasági Képviselőház határozatot hozott arról, hogy az általa alapított kisebbségi nyelvű lapok – köztük a *Magyar Szó* és a *Hét Nap* – alapítói jogát átruházza az adott közösség nemzeti tanácsára.

2004. július 2.

Az MVSZ átadta az OVB-nak a kettős állampolgársági népszavazást támogató 320 858 magyar állampolgár aláírását.

2004. július 6.

Szájer József az EPP magyar delegációjának ülése után közölte: a magyar delegáció az EP valamennyi képviselőjét tájékoztatja a Vajdaságban zajló magyarellenes atrocitásokról. Az ülést történelmi jelentőségűnek nevezte, mert azon nemcsak a Fidesz és az MDF EP-képviselői, hanem Bauer Edit és Duka Zólyomi Árpád személyében a Szlovákiában az MKP színeiben megválasztott képviselők is jelen voltak. „A jövőben minden olyan ügyben együtt fogunk működni, ami a magyarok számára fontos” – jelentette ki a fideszes képviselő.

2004. július 6.

Egy közös alapítvány létrehozására kérte fel a három magyar történelmi egyház és a KMKSZ vezetőjét levelében Gajdos István parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke. A Horkay László református, Majnek Antal római katolikus püspöknek, Bendász Dániel görög katolikus esperesnek és Kovács Miklós KMKSZ-elnöknek címzett levelében kitér arra, hogy a XII. ukrán–magyar kormányközi vegyes bizottság jegyzőkönyvében megfogalmazott ajánlásokból kiindulva, az UMDSZ elnökeként és parlamenti képviselőként az Ungvári Nemzeti Egyetem rektori hivatalával közös beadvánnyal fordult Ukrajna Közoktatási és

Tudományügyi Minisztériumához, amelynek eredményeként a felsőfokú tanintézmény Történelem Karán magyar csoportot hoznak létre.

2004. július 12.

A KMKSZ Elnöksége nyilatkozatban foglalt állást azzal a Gajdos István által előterjesztett javaslattal kapcsolatban, amellyel az Ungvári Nemzeti Egyetem Történelem Karán egy magyar csoport létrehozását kezdeményezte. Rámutatott: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán már van történelem kar, ahol magyar nyelvű oktatás folyik, s a karok száma fokozatosan bővül, tehát az elnökség a javaslatot úgy értelmezi, hogy az a magyarországi források egy részének a főiskolától való elvonását, s az állami egyetemre történő átirányítását szolgálja, aminek végső célja a Rákóczi Főiskola ellehetetlenítése.

2004. július 14.

A vajdasági magyarok elleni kilengések megelőzésével és a súlyosabb atrocitások kivizsgálásával foglalkozó két bizottság megalakításáról született megállapodás a VMSZ vezetői és Vojislav Koštunica szerb miniszterelnök belgrádi megbeszélésén.

2004. július 14.

Salat Levente, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem rektorhelyettese kijelentette: „Az, hogy mindeddig nem realizálódhatott az önálló magyar állami egyetem Kolozsváron, a romániai magyarság alacsony teljesítőképességének egyik szomorú bizonyítéka. Most egy sokkal bonyolultabb realitással kell számolni, és ennek egyik lényeges összetevője a Sapientia Egyetem, az általa elszívtott és a fenntartásához elengedhetetlen szellemi kapacitás. A nem elég körültekintő nemzetpolitikai tervezés gyakorlatilag elesélytelenítette a Bolyai Egyetem visszaállítására irányuló, elvileg jogos követeléseket. Ami annál is sajnálatosabb, mert megítélésem szerint nagyobb eséllyel lehetne ezt a kérdést napirendre tűzni a közeljövőben, mint ahogyan erre a korábbiakban lehetőség volt. A román–magyar viszony ugyanis sok tekintetben mentesült a feszültségektől, sajátos konjunktúrát teremtett az anyaország uniós tagsága, és fölhalmozódóban van egy bizalmi tőke, amelyet ebben a kérdésben is lehetne kamatoztatni.”

2004. július 14.

A bíróság megsemmisítette a tulajdonjog átadásáról szóló korábbi önkormányzati határozatot, amellyel a beregszászi városi tanács a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tulajdonába adta a magyarországi forrásokból felújított volt törvényszéki palotát.

2004. július 22.

Szabó Vilmos politikai államtitkár Kárpátalján a megye kormányzójával és magyar szervezetek vezetőivel tárgyalva hangsúlyozta: elsőrendű fontosságú, hogy a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola abban az épületben működjön, amelyet a tanintézet tulajdonába adott Beregszász önkormányzata.

2004. július 24.

Orbán Viktor Tusnáfürdőn kifejtette: Romániában a demokrácia jelenleg nincs olyan szinten, hogy beléphessen az EU-ba. „Abban az országban, ahol nincsenek fair választások, ott nincs demokrácia” – mondta. Úgy vélte, az autonómia megadása lesz a román demokrácia igazi fokmérője, ám azt is hozzátette, az autonómiát nem lehet az RMDSZ kiegyezésre törekvő politikájával elérni. „Akik pedig attól félnek, hogy az autonómia megadásával szétesik a román állam, azok nem értik az EU lényegét, ahol a nyelvi határok szerepe rohamosan nő a politikai határokkal szemben” – mondta.

2004. július 28.

Az IHM meghirdette meghívásos pályázatát a határon túli tévzés fejlesztésére, amelyen az RMDSZ Janovics Jenő filmrendezőről elnevezett alapítványa, az UMDSZ és a vajdasági Mozaik Alapítvány indulhatott a 330 millió forintos keretösszegért.

2004. július 31.

Duka Zólyomi Árpád, az MKP EP-i képviselője kijelentette: „Nem utasítunk el semmilyen autonómiát. Számunkra a legfontosabb, hogy a kultúra és oktatás területén legyen meg az önkormányzatiság, ugyanis ez az alapja identitásunk megőrzésének. De nincs okunk lemondani a területi autonómiáról sem.” Egyetértett Bugár Béla kijelentésével, amely szerint a szlovák társadalom nem érett az autonómia kérdésének feldolgozására, ezért az MKP egyelőre nem vetheti fel ezt a témát.

2004. július 31.

Ivan Gašparovič szlovák államfő bántónak találta, hogy Bauer Edit, az EP MKP-s tagja Brüsszelben olyan megállapítást tett, miszerint míg az EP-ben bárki felszólalhat a saját anyanyelvén, addig ez a szlovák törvényhozásban nem lehetséges. Mint mondta: a Szlovák Köztársaság alkotmánya egyértelműen rendelkezik arról, hogy az állam köteles minden eszközét és feltételét megteremteni annak, hogy a „nemzetiségi kisebbségekhez” tartozók megtanulhassák az államnyelvet.

2004. augusztus 6.

Rasim Ljajić Szerbia és Montenegró-i kisebbségi és emberjogügyi miniszter nyilatkozatban utasította vissza Kovács László magyar külügyminiszter állítását, amely szerint Belgrád nem teremtette meg a vajdasági magyar kisebbség elleni atrocitások ügyét vizsgálni hivatott kétoldalú vegyesbizottság munkájához szükséges feltételeket. Utalt arra, hogy a szerbia-montenegrói államközösség parlamentje gyorsított eljárással ratifikálta a kétoldalú kisebbségvédelmi egyezményt, a magyar országgyűlés viszont még adós ezzel. Emlékeztetett, hogy Budapesten átadták a magyar illetékeseknek a szerb rendőrség által a vajdasági incidensekről készített hivatalos jelentést, amelyből kiderül, hogy „nem minden olyan fekete-fehér, mint ahogyan az a magyar közvélemény előtt megjelent”.

2004. augusztus 9.

Szabadkán megbeszélést folytatott Miroslav Milošević belügyminiszter, Zoran Prčić észak-bácskai rendőrfőnök, Korhecz Tamás tartományi kisebbségügyi titkár és Kucsera Géza polgármester. Milošević értékelése szerint a találkozón „egyetértés volt abban, hogy a Vajdaságban az etnikumközi kapcsolatok jók, és ezt egyes elszigetelt esetek nem tehetik tönkre”.

2004. augusztus 16.

Az ukrán államügyészség szóvivője bejelentette: büntetőeljárást indítottak a munkácsi polgármester-választáson történt hamisítások ügyében. A 2004. április 18-án lezajlott munkácsi polgármester-választáson Nuszer Ernő, az Ukrajnai Egyesült Szociáldemokrata Párt képviselője győzött, de a Mi Ukrajnánk elnevezésű ukrán ellenzéki tömörülés nyilatkozatot tett közzé, amely szerint a voksolás az ukrán elnökválasztás meghamisításának főpróbája volt. Időközben eltulajdonították a teljes választási dokumentációt több mint két és fél ezer szavazólapal, valamint az összes választási jegyzőkönyvvel együtt.

2004. augusztus 22.

A csókai rendőrállomáson felpofozták Komáromi László padéi polgármestert, a VMSZ padéi helyi szervezetének elnökét. Miközben a csókai belügyi titkárságon arra várt, hogy átvegye a vajdasági parlamenti választási részvételhez szükséges lakóhely-igazolást, az ügyeletes rendőr megkérte, hogy menjen vele, mivel hívta a parancsnok, aki ráripakodott, azzal vádolva, hogy rontja az emberek közötti kapcsolatokat. Miután a politikus tiltakozott, a rendőrparancsnok az ügyeletes rendőr és másik két belügyi dolgozó jelenlétében megpofozta, majd kilökte a folyosóra.

2004. augusztus 23.

Lendván megnyílt a Bánffy-Központ, a szlovéniai magyarok új közösségi háza. Kepe Lili, a MNMI igazgatóhelyettese a megnyitón azt mondta: „Az intézmény legfontosabb célja, hogy közvetítő szerepet játsszon a többségi nemzet, valamint a kisebbség és annak anyországa között”, hogy továbbítsa az egyetemes magyar kultúrát, mégpedig „ne csak az itteni többségi – vagyis a szlovén – nemzet felé, hanem Horvátország, Ausztria és Olaszország felé is”.

2004. augusztus 27.

Bunyik Zoltán, a Mozaik Alapítvány kuratóriumának elnöke Újvidéken megnyitotta a Mozaik Televízió stúdióját, amelynek adása Dél-Bácskában, Szerémségben, Közép- és Dél-Bánátban lesz fogható, és szeptember 1-jén kezdi sugározni napi félórás adását.

2004. augusztus 27.

Szabó Vilmos politikai államtitkár közölte: a belpolitikai helyzet miatt elmarad a MÁÉRT szeptember 11-ére tervezett ülése.

2004. augusztus 31.

Németh Zsolt kétnapos vajdasági látogatása kezdetén Szabadkán a Kasza József VMSZ-elnökkel folytatott megbeszélést követő sajtótájékoztatón kijelentette: „a választások közeledtével véletlenül nem vernek meg több tucat vagy több száz magyar embert [...] Arra a feltételezésre kell jutnunk, hogy e jelenségek háttérben politika, politikai koncepció van, és ez a miloševići idők etnikai tisztogatását idézi. Több száz áldozatról tudunk, de vétkesről egyről sem, az esetekről is tudunk, de bírósági ítélet nem született. A rendőrségen belül túlkapások történtek, de felelősségre vonás nem történt.”

2004. szeptember 1.

Toró T. Tibor közölte: miután a készülő választási törvény szenátus által elfogadott változata leszögezi, hogy függetlenként csak azok a képviselőjelöltek szerezhetnek parlamenti mandátumot, akik az országosan leadott érvényes szavazatszám 5%-át megszerzik, Bukarest az egyedüli olyan szavazóközvet, amelyben független képviselő mandátumhoz juthat, mert csak ott szavazhat az ország szavazópolgárainak több mint 5%-a.

2004. szeptember 2.

Németh Zsolt Budapesten sajtótájékoztatón közölte: a Fidesz szerint nemzetbiztonsági kockázatot jelenthet, hogy az UMDSZ és annak vezetője, Gajdos István a jelenlegi magyar kormánynak, illetve az MSZP bizonyos köreinek kizárólagos támogatását élvezzi.

2004. szeptember 4.

Markó Bélát választotta az RMDSZ államfőjelöltjévé Marosvásárhelyen az SZKT, amelynek tagjai egyhangúlag elfogadták a szövetség választási programját is.

2004. szeptember 7.

Az Országgyűlés Külügyi Bizottsága nyilatkozatban kérte fel a magyar kormányt, hogy mielőbb terjessze a Parlament elé a magyar–szerb kisebbségvédelmi egyezményt annak mielőbbi ratifikálása érdekében, hangsúlyozva, hogy a Vajdaságban élő magyarság és más etnikai közösségek elleni megnyilvánulások „joggal nyugtalanítják a Szerbiában élő kisebbségeket, valamint az etnikai tolerancia és jogállamiság iránt elkötelezett magyar és szerb közvéleményt”.

2004. szeptember 7.

Románia parlamentje úgy módosította a választási törvényt, hogy a parlamenti képvisellel nem rendelkező nemzetiségi szervezetek közül csak azok vehetnek részt a választásokon, amelyek az adott kisebbség legalább 15%-ának, vagy legalább 25 ezer választópolgárnak a támogatását szerzik meg. Viorel Hrebenciuc, a PSD képviselőházi frakciójának vezetője megállapította: az alsóház 314 képviselői helyéből a nemzetiségeknek biztosított 12% „meglehetősen nagy”, és a módosítás célja annak megakadályozása, hogy „a nem hagyományos nemzetiségek” bejussanak a parlamentbe. A jogszabály tervezetét egy különbizottság dolgozta ki, amelyben az RMDSZ-t Márton Árpád Kovászna megyei képviselő és Seres Dénes Szilágy megyei szenátor képviselte.

2004. szeptember 7.

Az EP néppárti, valamint szocialista frakciója Brüsszelben magyar kezdeményezésre határozati javaslatokat fogadott el a vajdasági atrocitások ügyében. Gál Kinga, a Fidesz képviselője, a néppárti kezdeményezés előterjesztője elmondta: a javaslat alapján a frakció a strasbourgi plenáris ülésre olyan javaslatot visz, amely felhívja a szerb hatóságokat a vajdasági atrocitások kivizsgálására és megelőzésére, és kilátásba helyezi akár vizsgálóbizottság felállítását is. A szocialista frakció támogatását elnyert határozati javaslat tervezetében Tabajdi Csaba javasolta, hogy az EP küldjön monitoring csoportot a helyszínre.

2004. szeptember 10.

Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke közölte: a kárpát-medencei országok magyar képviselői és az EP-ben mandátummal rendelkező magyarok Budapesten egyeztető fórumot hoztak létre, amely „fontos kiegészítése a magyar közösségek legfőbb egyeztető fórumának, a MÁÉRT-nek”. A Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma nyilatkozatban ítélte el a vajdasági magyarellenes atrocitásokat.

2004. szeptember 11.

Vojislav Koštunica szerb miniszterelnök brüsszeli látogatásán tájékoztatta Javier Solanát, az EU kül- és biztonságpolitikai főképviselőjét azokról a lépésekről, amelyeket Belgrád tesz a Vajdaságban tapasztalható kisebbségellenes kilengések megfékezése érdekében. „Nem gondolom, hogy ezek a vajdasági esetek bármi módon is veszélyeztethetnék a térség stabilitását, de néha a megfontolatlan, túlhangsúlyozott nyilatkozatok – amelyek a magyar féltől, Budapestről érkeztek – hozzájárulhatnak a régió instabillá tételéhez” – mondta.

2004. szeptember 13.

Terényi János új bukaresti magyar nagykövet átadta megbízólevelét Ion Iliescu román államfőnek.

2004. szeptember 14.

Révkomáromban a Selye János Egyetem megnyitóján Martin Fronc szlovák oktatási miniszter annak a meggyőződésének adott hangot, hogy az első szlovákiai magyar egyetem hasznosan hozzájárul majd a térségben élő nemzetek együttéléséhez. Magyar Bálint magyar oktatási miniszter kijelentette: „Erkölcsei kötelességünk, hogy magyar honfitársainkat – éljenek azok bárhol – hozzásegítsük ahhoz, hogy anyanyelvükön tanulhassanak [...] Ez a demokratikus államok értékrendje szerint a demokrácia egyik ismérve.”

2004. szeptember 14.

Az Információs Hivatal munkatársai az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának zárt ülésén tartottak beszámolót a Vajdaságban és Ukrajnában élő magyarság helyzetéről. Az ülés után a fideszes Demeter Ervin kijelentette: „Az a filozófia szülte ezt a beszámolót, hogy úgy gondoljuk, a magyar nemzet része a határon túl élő magyarság, ezért az ő biztonságuk is [...] a nemzetbiztonság részét képezi.”

2004. szeptember 16.

Az EP sürgősségi eljárással úgy döntött, tényfeltáró bizottságot küld a Vajdaságba az ottani magyarok elleni atrocitások ügyében.

2004. szeptember 17.

A szabadkai Sötét család Röszkénél átlépte a határt, és menedékkert Magyarországon. A magyar belügyminiszter arra utasította a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalt, hogy gyorsan hozza meg a döntést a család ügyében.

2004. szeptember 17.

Vizi E. Szilveszter, az MTA elnöke a Román Tudományos Akadémia által szervezett bukaresti nemzetközi tudományos konferencián előadást tartott Európa kisebbségei címmel. Különös hangsúlyt helyezett a területi autonómiára, mint a nemzeti közösségek közötti konfliktus megelőzésének eszközére.

2004. szeptember 18.

Szlovénia és Magyarország együttműködése példa értékű, igazi nagy megoldatlan problémák nincsenek – hangsúlyozta Gyurcsány Ferenc, a miniszterelnököt helyettesítő miniszter, miután Anton Rop szlovén miniszterelnökkel Lendván megnyitották a Makovecz Imre tervei alapján 125 millió forintos magyar állami támogatással épített új művelődési központot.

2004. szeptember 19.

Szerbiában lezajlott a helyhatósági és vajdasági parlamenti választások első fordulója.

2004. szeptember 20.

Orbán Viktor a zilahligeti református templom felszentelése alkalmából mondott beszédében kifejtette: „Mintha a romániai magyar politika is beszorult volna Budapest és Bukarest közé, s mi több, néha e két város szinte összekeveredik. A felszínen az látszik, hogy a státustörvényt ellehetetlenítették, a magyar egyetem támogatását megkurtítják, az autonómia ügyében hímeznek-hámoznak. De a felszín alatt készülõben van egy egységesülõ magyar nemzetstratégia, amely valóban áthidal a határok felett [...] Lesz majd még Magyarországnak olyan kormánya, amely a határon kívüli magyarokat nem teherként, hanem erõforrásként tekinti.”

2004. szeptember 24.

Varga Kálmán, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnöke Békésen a XIV. Népi Építészeti Tanácskozás megnyitóján bejelentette: a Hivatal külön szervezeti egység létrehozását tervezi, amely a határokon túli magyar kulturális örökség feltárásával és megmentésével foglalkozik, koordinálja a meglévõ értékek számbavételét és kidolgozza azok megvédésének eszközrendszerét, törvényi háttérét.

2004. szeptember 29.

Milorad Mirčić, a szerb parlament nemzetbiztonsági bizottságának radikális párti elnöke kijelentette: „a külföldi hírszerzõ szolgálatok a vajdasági szecesszionistákkal együttműködve mélyen beszivárogtak a Vajdaságba”, és közvetítõkön keresztül nagyban vásárolják a tartomány földjeit. A szerb titkosszolgálat is felhívta erre a figyelmet, s azóta az aukciókon már fiktív, szerb állampolgársággal ren-

delkező vásárlók jelennek meg. Főként „taktikai jelentőségű” határ menti földekről van szó, s a tartományban nagyon aktív horvát és magyar hírszerzés közvetítőikön keresztül lassan átveszi az ellenőrzést a határ térségében.

2004. október 3.

Megtartották a szerbiai önkormányzati és a vajdasági tartományi választások második fordulóját. Polgármesteri helyet a magyar pártok közül csak a VMSZ-nek sikerült szereznie, de a korábbi 7 helyett csak 4 községben (Szabadkán, Zentán, Topolyán és Kishegyesen). A VMSZ 104, a VMDK 18, a VMDP 15 emberrel képviselteti magát a helyi önkormányzatokban, továbbá 1-1 önkormányzati tanácsnoka lett a VMPM-nek és a Kereszténydemokrata Európa-mozgalomnak. A Vajdasági Képviselőházban a VMSZ a korábbi 17 helyett 11 mandátumhoz jutott, és még a VMDP-nek sikerült egy képviselőjét bejuttatnia.

2004. október 6.

Az aradi vértanúk kivégzésének 155. évfordulóján, közel nyolcvan év után először az újra felállított Szabadság-szobornál is leróhatta kegyeletét a helybeli és a Kárpát-medence minden tájáról összesereglett több mint ezer magyar. Markó Béla RMDSZ-elnök és Tőkés László református püspök sok év után először vettek részt együtt az aradi megemlékezéseken.

2004. október 6.

Juraj Migas, Szlovákia új budapesti nagykövete átadta megbízólevelét Mádl Ferenc köztársasági elnöknek.

2004. október 8.

Megalakult a Szerbiai Kisebbségi Nemzeti Tanács, amely egyik első intézkedéseként jóváhagyta a magyarországi tankönyvek behozatalát. A testületben 11 szerbiai kisebbségi nemzeti tanács vezetői mellett helyet foglalnak az államigazgatási, oktatási- és sport, kulturális, igazságügyi, vallási és belügyi tárca vezetői, illetve képviselői. A magyar közösséget Józsa László, az MNT elnöke képviseli a testületben, amelynek alakuló ülésén részt vett Vojislav Koštunica szerb miniszterelnök is.

2004. október 18.

Brüsszelben, az EPP Politikai Bűrójának és Tanácsának összevont ülésén az EPP vezetősége határozatban biztosította további támogatásáról az RMDSZ-t, amelyben többek között ez állt: „Tekintettel a november végén esedékes romániai parlamenti választások jelentőségére, valamint arra, hogy az RMDSZ hosszú évek óta tagja az EPP-nek, az EPP határozottan támogatja az RMDSZ-t az erős parla-

menti képviselőre való törekvésében, amely hozzájárul a kereszténydemokrata értékek terjesztéséhez Romániában, akárcsak az EPP megerősítéséhez.”

2004. október 20.

A pozsonyi parlament elutasította az MKP indítványát, hogy a törvényhozásban a magyar nemzetiségű képviselők anyanyelvükön is felszólalhassanak. A házszabály ilyen értelmű módosítására az MKP húsz képviselője mellett mindössze négy szlovák képviselő szavazott.

2004. október 20.

Az MPSZ benyújtotta a Központi Választási Irodának a 25 ezer tagot igazoló aláírásokat a parlamenti választásokon való részvétel érdekében. Szilágyi Zsolt kijelentette, amennyiben az MPSZ nem indulhat a választásokon, fontolóra veszik a román pártokkal való együttműködés lehetőségét.

2004. október 21.

Markó Béla benyújtotta az államelnök-jelöltségét támogató 268 ezer aláírást az Országos Választási Irodához. A sajtó képviselőinek elmondta: az aláírások nagy száma arról tanúskodik, hogy Romániában sokan bíznak egy olyan ország majdani felépítésében, ahol bárki lehet az ország elnöke, ha megvannak a megfelelő képességei.

2004. október 21.

A romániai Országos Választási Bizottság a legfőbb ügyészséghez küldte át az MPSZ által leadott aláírási listákat, mert – Victor Pasca-Camenita, a BEC szóvivője szerint – „számos gyanút keltő aláírást fedeztek fel az aláírási íveken”, amelyek „nagy számban voltak román nevű személyek”.

2004. október 21.

A Fidesz közleményben fejezte ki megdöbbenését amiatt, hogy a bukaresti központi választási iroda átadta az MPSZ aláíróíveit az ügyészségnek, és hogy azok „másoknak – konkrétan az RMDSZ-nek – is birtokába kerültek”.

2004. október 21.

Az újvidéki rendőrségen kihallgatták Kókai Pétert, a *Magyar Szó* főszerkesztőjét és Matuska Márton publicistát a május 7-én a Forum épületében rendezett vajdasági honvédtalálkozó miatt. Sava Grujić, az Össz-szerb Nemzeti Mozgalom elnöke még májusban tett feljelentést, aki szerint „fasiszta katonák, az 1942-es délvidéki razziaik végrehajtói” tartottak gyűlést a *Magyar Szó* szerkesztőségében.

2004. október 23.

A szerb belügyminisztérium hivatali visszaélés miatt bünvádi feljelentést tett Kasza József VMSZ-elnök ellen. Azzal gyanúsították, hogy szabadkai polgármesterként, visszaélve hivatali helyzetével, közel 5,5 millió dinárral károsította meg az államot két magánvállalat javára. Okirathamisítás miatt bünvádi feljelentést tettek Ágoston Gabriella ellen, aki a szabadkai önkormányzat titkára volt a történetek idején.

2004. október 25.

Victor Pasca-Camenita BEC-szóvivő közölte: az MPSZ nem vehet részt a november végi romániai választásokon, mivel a román Országos Választási Iroda elutasította a szervezet támogatóinak aláírását tartalmazó listákat. Az aláírások hitelességének megvizsgálása céljából Temes, Arad, Brassó és Szilágy megyében, valamint Bukarestben folytattak rendőrségi nyomozást, és az érvénytelenné vált aláírások kiiktatása után Arad és Temes megyében a támogatók száma már nem érte el a törvény által megszabott 300-300-at.

2004. október 26.

A Magyarországi Református Egyház püspökei közös nyilatkozatban foglaltak állást a kettős állampolgárság megszavazása mellett.

2004. október 26.

Tőkés László közvetítőként Kolozsváron előbb Szász Jenővel, majd Markó Bélával tárgyalt. Közös párbeszédet kezdeményezett a két vezető között, de Markó azt az MPSZ-t támogató aláírások körül kialakult vita tisztázásától tette függővé. „A továbbiakban is szorgalmazni fogom, hogy kerüljön sor tárgyalásra a két elnök között, és szülessen egyetértés a választások dolgában. Javasoltam, hogy az MPSZ legyen kompromisszumkész, és egy esetleges megállapodás értelmében induljon az RMDSZ listáján. Amennyiben a tárgyalás nem jön létre, megértéssel kell kezelni még a Népi Akció listáin való indulást is” – jelentette ki a két beszélgetés szünetében. Markó a közös listák állítását elkésettnek, illetve nemkívánatosnak tartotta: „Az RMDSZ listáit nem a vezetőség állította össze, hanem a magyar közösség tagjai. Mi ezeken egyáltalán nem változtatunk, azok szerepelnek bejutó helyen, akiket a magyar közösség tagjai az előválasztásokon oda juttattak.”

2004. október 27.

Ivan Gašparovič szlovák államfő Túrócszentmártonban a Matica Slovenská vendégeként kijelentette: Csáky Pál, az MKP-hoz tartozó miniszterelnök-helyettes információkat szolgáltat ki Budapestnek a pozsonyi kormány tanácskozásairól. A *Sme* szerint Gašparovič azt mondta: „Nem tetszik nekem, hogy a kormány egyik alelnöke három órával a kormányülés után már Budapesten számol be az

ülésen elhangzottokról, de hát erről mi magunk tehetünk, amiért beválasztottuk őket a kormányba.” Miután Csáky rádiónyilatkozatban utasította vissza a vádakodást, Gašparovič a Sita jelentése szerint „újságíróknak cáfolta” a *Smeben* leírt idézetek hitelességét, mert hogy valójában nem Csákyt gyanúsítva, mindössze az általánosság síkján, és nem úgy szolt az esetről, „mint megtörténtről vagy megtörténtről”, hanem csak mint olyanról, aminek „fennáll a lehetősége”.

2004. október 28.

Mádl Ferenc köztársasági elnök december 5-re tűzte ki a kettős állampolgársággal kapcsolatos népszavazást. Korábban szintén erre az időpontra írta ki az egészségügyi privatizációról szóló, ugyancsak üggyöntő népszavazást.

2004. november 4.

A *Népszabadság* kiszivárogtatta annak a hatástanulmánynak a fontosabb becsléseit, amelyet a kormány készített a kettős állampolgárságról. A tanulmány szerint mintegy 750 ezren rendelkeznek magyarigazolvánnyal, e személyek áttelepülése 95 milliárd forintos szociális többletköltséget okozna. Ez az összeg félmillió személy esetén 63 milliárd, százezer ember esetén pedig 12 milliárd lenne.

2004. november 5.

Toró T. Tibor – az RMDSZ hírlevele szerint – temesvári lakossági fórumán „elítélt minden olyan törekvést, amely megosztja a romániai magyar közösséget és veszélyezteti az egységes parlamenti képviselet biztosítását”. Ugyanott Markó Béla kifejtette: az ermyőszervezet fogalma sajátos és eredeti RMDSZ-es fogalom, majd átadta Torónak „az egységes érdekképviselet szimbolikus ermyőjét”. „Az RMDSZ ermyője ép, és bárkit megvéd, aki beáll alája” – mondta.

2004. november 6.

Ungváron a KMKSZ alapszervezeti elnökeinek konferenciája és választmányi ülése „KMKSZ” Ukrajnai Magyar Párt néven pártot alapított és Viktor Juscsenko ellenzéki elnökjelölt támogatása mellett döntött.

2004. november 9.

Kordás László, a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium politikai államtitkára sajtótájékoztatón kijelentette: „A kettős állampolgárság hatásai számításaink szerint – és ezek minimális számítások – 35-40 milliárdos terhet jelenthetnek a Munkaerőpiaci Alapnak.” Kórózs Lajos, az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium politikai államtitkára elmondta: már néhány ezer fő megjelenése milliárdos nagyságrendű kiadást eredményez a szociális szférában. „Ha már valaki egynapos munkaviszonnyal rendelkezik, min-

den olyan jogosultságot meg fog kapni, amely a társadalombiztosítás alrendszeréből finanszírozott” – tette hozzá. Nyolcszázezer ember áttelepülésével számolva ezek a kiadások 161 milliárd forintot tennének ki – mondta.

2004. november 12.

Budapesten hivatalos zárónyilatkozat elfogadása nélkül ért véget a MÁÉRT VIII. ülése. Ezzel szemben a kettős állampolgárságot támogató nyilatkozatot csak a két magyarországi kormánypárt, az MSZP és az SZDSZ nem írta alá. A nyilatkozatban a 14 szervezet felkérte a magyar kormányt, a magyarországi pártokat és társadalmi szervezeteket, hogy a népszavazási kampányban tartózkodjanak a túlzó kijelentésektől, a demagógiától és minden olyan megnyilvánulástól, amely vizsályt próbál szítani a határon túli magyarsággal szemben. „Sikeres népszavazás esetén felkérjük a magyar Országgyűlést, hogy a nemzetközi példákat követve és a magyar költségvetés realitásait figyelembe véve, olyan állampolgársági jogszabályt alkosson, amely egyszerre garantálja a határon túli magyarság szülőföldön való megmaradását és az akadálytalan kapcsolattartást az anyaországgal” – állt a nyilatkozatban.

2004. november 16.

Vadai Ágnes, az MSZP elnökségi tagja Duray Miklós nyilatkozata kapcsán kijelentette: „Az MSZP elutasítja azt a megosztó politikát, amely magyart és magyart egymással szembeállít.” Duray a Magyar Rádió „Határok nélkül” című műsorában azt mondta, csak látszólag kudarc, hogy nem született olyan nyilatkozat a MÁÉRT-en, amelyet az összes résztvevő aláírt volna, „a nemzetpolitika szempontjából én végül is ezt a helyzetet egy sikeres helyzetnek tekintem, mert végre elvált a szar a víztől”.

2004. november 16.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia felhívással fordult a katolikus hívőkhöz, kérve őket: vegyenek részt a december 5-i népszavazáson, és szavazzanak igennel.

2004. november 16.

Az OVB jóváhagyta a december 5-i referendum szavazólapjainak adattartalmát. Az ügydöntő népszavazáson a választópolgárok a következő két kérdésre válaszolhattak: 1. „Egyetért-e ön azzal, hogy az egészségügyi közszolgáltató intézmények, kórházak maradjanak állami, önkormányzati tulajdonban, ezért az országgyűlés semmisítse meg az ezzel ellentétes törvényt?”; 2. „Akarja-e, hogy az országgyűlés törvényt alkosson arról, hogy kedvezményes honosítással – kérelmére – magyar állampolgárságot kapjon az a magát magyar nemzetiségűnek valló, nem Magyarországon lakó, nem magyar állampolgár, aki magyar nemzetisé-

gét a 2001. évi LXII. törvény 19. paragrafusa szerinti »magyar igazolvánnyal« vagy a megalkotandó törvényben meghatározott egyéb módon igazolja?”

2004. november 17.

A Kárpát-medencei Református Generális Konvent Elnöksége úgy döntött, mintegy ötszáz határon túli magyar református lelkész hirdet igét november 28-án és december 5-én a magyarországi templomokban a kettős állampolgárság megszavazására buzdítva.

2004. november 18.

Az RMDSZ Markó Béla elnök és Takács Csaba ügyvezető elnök aláírásával közölt közleményben kérte a magyar állampolgárokat, hogy igennel szavazzanak a december 5-i népszavazáson, a magyar kormánypártokat pedig felszólította arra, hogy vizsgálják felül a kettős állampolgársággal kapcsolatos álláspontjukat.

2004. november 19.

Szabó Vilmos politikai államtitkár közleményben hangsúlyozta: a magyar kormány a Szülőföld Alap létrehozásával újabb egymilliárd forinttal növeli a határon túli magyaroknak nyújtott költségvetési támogatások összegét, amelynek forrásai a későbbiekben jelentősen bővíülhetnek a közhasznú befizetések és adományok, illetve az ezekkel azonos összegű költségvetési támogatás révén, amelyre a kormány törvényi kötelezettséget vállal. Ezért minden alapot nélkülöznek azok a sajtóhíradások, amelyek szerint csupán a jelenlegi támogatások átcsoportosításáról lenne szó.

2004. november 19.

Barát Gábor, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság vezetője kijelentette: „Várhatóan megemelkedik a nyugdíjigénylések száma, ha a népszavazás a kettős állampolgárság mellett dönt, ugyanis a volt szocialista országokkal kötött, még érvényben lévő szociálpolitikai egyezmények alapján az áttelepülők számára megállapított nyugdíjak esetenként meghaladhatják a magyar nyugdíjátlagot.”

2004. november 21.

Kárpátalján Viktor Juscsenko ellenzéki jelölt nyerte meg az ukrán elnökválasztás második fordulóját. Ő szerezte meg a legtöbb szavazatot a magyar többségű beregszászi választókerületben is, ahol a voksok több mint 54%-át kapta Janukovics közel 41%-ával szemben. Az elnökválasztás október 31-i első fordulójában Kárpátalja öt választókerülete közül csak a beregszásziban győzött az oroszbarát Viktor Janukovics, akit az UMDSZ támogatott. A két voksolás között azonban a KMKSZ választási megállapodást kötött Juscsenkóval, vállalva, hogy az elnökválasztás második fordulójában az ellenzéki jelölt javára fordítja a vok-

solás eredményét a magyar többségű választókörzetben, ha az, elnökké választása esetén, támogatja egyebek mellett a Tisza melléki járás és egy önálló magyar tankerület létrehozását.

2004. november 23.

Wilfried Martens, az EPP elnöke Bukarestben Markó Bélával, az RMDSZ elnökével folytatott megbeszélései után kijelentette: „Ha az RMDSZ a november 28-i választások eredményeként bekerül a román parlamentbe, az erős biztosítékot jelent majd arra, hogy Románia az EU tagja lesz.”

2004. november 23.

A kormány határozati javaslatot nyújtott be a parlamenthez, kérvén, alkossa meg a nemzetpolgárság intézményét, és hatalmazza meg a kormányt a Szülőföld Alap létrehozásáról szóló jogszabálytervezet elkészítésére. A Szülőföld Alapról szóló törvényjavaslat szerint az állam először a 2006. évi költségvetésben irányoz elő támogatást.

2004. november 29.

Gyurcsány Ferenc miniszterelnök rendkívüli sajtótájékoztatóján azt javasolta a magyar állampolgároknak, hogy ne szavazzanak igennel a december 5-i népszavazáson feltett egyik kérdésre sem. Kijelentette: „Elmegyek a népszavazásra, és nemmel szavazok, [...] nemmel az egészségügy tönkretételére [...], nemmel szavazok a kettős állampolgárságra, a nemzetegyesítésre hivatkozó nemzetmegosztásra.”

2004. november 30.

A román Munkaügyi Minisztérium illetékesei közölték: szakértői egyeztetések folynak az új magyar–román szociális megállapodásról, a bukaresti külügyi tárca szóvivőjének tájékoztatása szerint pedig a kétoldalú nyugdíjegyezmény szövegéről december 6-án, Budapesten tárgyal a bukaresti küldöttség. Camelia Hristea, az országos nyugdíjpénztár osztályvezetője elmondta, a dokumentum véglegesíthető formában van, a felek a jövőben annak függvényében folyósítják a másik országba áttelepedett személy nyugdíját, illetve nyugdíjrészét, hogy hány évet dolgozott az előző lakhelyén. Németh Zsolt, a parlament külügyi bizottságának fideszes elnöke rendkívüli ülésre hívta össze a testületet, választ várva arra, igaz-e, hogy a kormány azért titkolta el a tervezet létét, mert az nem illett bele a kettős állampolgársággal kapcsolatos „szocialista riogatásba”.

2004. november 30.

Kordás László politikai államtitkár sajtótájékoztatóján kijelentette: „A munkaügyi tárca elemzése szerint a bérek csökkenését, a munkanélküliség növekedését,

a határ menti megyéknél pedig munkaerő-piaci feszültséget okozna az állampolgárság kiterjesztése [...] A felmérések szerint a határon túlról érkezők a magyar bér felével, kétharmadával beérnék azonos munka esetében, vagyis kizorító hatás érvényesülne a munkaerőpiacon.”

2004. december 1.

Az oroszbarát Viktor Janukovics kormányfőt törvényesen megválasztott államfőnek tekintő UMDSZ elnöksége közleményben bírálta Viktor Juscsenko ellenzéki államfőjelöltet és táborát, amely „populista eszközöket alkalmazva a jogi kérdések megoldását az utcára vitt tömegekkel akarja elérni”. Felszólított mindenkit, hogy őrizze meg a nyugalomát, tanúsítson toleranciát, jogkövető magatartást, támogassa a törvényességet, az alkotmányosságot és ezek letéteményeseit. Az elnökválasztási viszály tovább mélyítette a kárpátaljai magyar szervezetek közötti ellentéteket, mert a KMKSZ úgy ítélte meg, hogy a hatalom csalással vette el az európai orientációjú Juscsenko győzelmét.

2004. december 1.

Somogyi Ferenc külügyminiszter közölte: Mircea Geoana egy hatályon kívül helyezett kétoldalú megállapodásra hivatkozott, amikor azt írta november 9-i levelében, hogy a romániai magyarok csak akkor igényelhetik a magyar állampolgárságot, ha lemondanak a románról. Ezért válaszlevelében emlékeztette román partnerét, hogy a kettős állampolgárság kérdését szabályozó magyar–román megállapodást Magyarország hatályon kívül helyezte, azt törvényben kihirdette, és erről 1990-ben hivatalosan is tájékoztatta a román felet.

2004. december 3.

A kampánycsend előtt néhány órával Tőkés László, az EMNT elnöke, Duray Miklós, az MKP ügyvezető elnöke, valamint Ágoston András, a VMDF elnöke a magyarországi köztelevízióban Gyurcsány Ferencsel vitázva arra kérte a magyar állampolgárokat, hogy vasárnap igennel szavazzanak. Gyurcsány kijelentette: „nem a szavazásra, nem az igen szavazására, hanem az attól való távolmaradásra biztatok, hogy ne erőszakkal próbáljuk megoldani azt, amire nincsen még kész a magyar nemzet”.

2004. december 5.

Gyurcsány Ferenc miniszterelnök kijelentette: a népszavazás elbukott, a kezdeményezők és a támogatók kudarca világos. Hiller István MSZP-elnök szerint „az MSZP felelős, hazafias politikát folytat. A népszavazáson ez a felelősség győzött”. Orbán Viktor Fidesz-elnök a MÁÉRT összehívását kezdeményezte, ahol szerinte fel kell állítani a kettős állampolgárságról szóló törvényt előkészítő bizottságot. Dávid Ibolya, az MDF elnöke szerint a választók megerősítették, hogy

ezekben a kérdésekben a parlament és a kormány nem háríthatja át a felelősséget a népre. Markó Béla RMDSZ-elnök szerint a kormánypártok miatt messze került a megoldás, de folytatni kell az egyeztetéseket. Kasza József VMSZ-elnök kijelentette: a kettős állampolgárság kérdését az igenek győzelme után nem lehet megkerülni. Patrubány Miklós a Parlament előtti téren elmondta: a 40%-ot megközelítő részvételi arány óriási, hiszen a kormányoldal a nemleges szavazásra, illetve a távolmaradásra biztatott.

2004. december 5.

Eredménytelen volt a kettős állampolgárságról szóló népszavazás. Az urnákhoz járuló szavazók 51,55%-a szavazott igennel, és 48,45%-a nemmel, azonban az igen szavazatok aránya alig 18,9% körüli volt, és a szavazás csak akkor eredményes, ha a szavazók fele, de az összes választópolgár legalább 25%-a azonos módon szavaz.

2004. december 6.

A Vatikáni Rádió „Európa falak nélkül” című olasz nyelvű műsora adását a kettős állampolgárság kérdésének szentelte. Harsányi Pál Ottó ferences atya, a Római Antonianum Pápai Egyetem morálteológia-oktatója elmondta: megdöbbenéssel vette tudomásul, hogy a lakosság jelentős része távol maradt a szavazástól, mert az erőteljes ellenkampány során rémképeket festettek a lakosság elé, azt állítva, hogy a határon túli magyarok tömegesen el fogják árasztani Magyarországot, és anyagilag meg fogják károsítani az anyaországban élőket. Az egyházak küldetése, hogy teológiai és spirituális értelemben is aláhúzzák: a magyar kisebbségek nem súlyként nehezedenek az anyaországra, hanem fontos erőforrást jelentenek számára.

2004. december 6.

Markó Béla, az RMDSZ és Adrian Nastase, a PSD elnöke Bukarestben a kormánykoalíció megalakításának lehetőségéről tárgyalt. Markó közölte, megállapodtak abban, hogy első lépésként közös kormányprogramot kell létrehozni, csak azután lehet eldönteni, hogy miként akarja elosztani a kormányposztokat a PSD, a PUR és az RMDSZ. Arra biztatta híveit, hogy a második fordulóban Nastaséra adják szavazatukat.

2004. december 11.

Tabajdi Csaba szocialista EP-képviselő Budapesten kijelentette: az EP-ben komoly előrelépés, hogy megalakult a kisebbségi normarendszer kidolgozásáért felelős frakcióközi csoport, mert az EU-nak nincs működő kisebbségvédelmi rendszere, és „most kezdjük el kiépíteni egy kisebbségvédelmi rendszer alapjait”.

2004. december 13.

A romániai Központi Választási Iroda közzétette az elnökválasztás eredményeit, miszerint Traian Basescu, a PNL és a PD koalíciója által létrejött D. A. szövetség jelöltje szerezte meg a voksok 51,23%-át, míg Adrian Nastasének, a PSD-PUR szövetség jelöltjének 48,77% jutott. Basescu a választási eredmények birtokában hadat üzent a korrupciónak és a szegénységnek, hitet tett az európai integráció és a sajtószabadság ügye mellett, és bejelentette, hogy biztos parlamenti többség kialakítására törekszik.

2004. december 13.

Szabó Vilmos politikai államtitkár Budapesten sajtótájékoztatón közölte: a magyarországi szerb, illetve a szerbiai magyar kisebbség jogainak védelméről szóló egyezmény alapján megalakult a magyar–szerb kormányközi kisebbségi vegyes bizottság.

2004. december 14.

A magyarországi Legfelsőbb Bíróság megsemmisítette az OVB népszavazási eredménymegállapító határozatát, és – helyt adva az MVSZ és egy magánszemély kérésének – 1154 szavazókörben elrendelte a jegyzőkönyvek ellenőrzését.

2004. december 15.

Markó Béla az RMDSZ Operatív Tanácsa ülésének szünetében újságírókkal közölte: nem adottak a feltételek egy megfelelő parlamenti többség létrehozására, „ezért a magyarok szervezete folytatja ugyan a tárgyalásokat a szociáldemokrata-humanista szövetséggel, ugyanakkor tárgyal Traian Basescu államelnökkel és a liberális-demokrata szövetséggel is [...] Próbálunk aktívan hozzájárulni a helyzet megoldásához. Az RMDSZ-nek ugyanis nem érdeke, hogy ingattaggá váljék a politikai helyzet, és az sem, hogy előrehozott választások legyenek az országban.”

2004. december 16.

Gyurcsány Ferenc miniszterelnök a Parlamentben átadta a Kisebbségekért díjakat. A díjazottak: Debre Istvánné, Kricskovics Antal, Krupa András, Manherz Károly, Rostás-Farkas György, Várnai Márton (Magyarország), Rácz Katalin, Gizella nővér (Vajdaság), Wurst Erzsébet (Ausztria), valamint az Erdélyi Múzeum Egyesület.

2004. december 16.

Ion Iliescu leköszönő román államfő kegyelemben részesítette Miron Cozma egykori Zsilvölgyi bányászvezért, aki az 1990–1991. évi bukaresti „bányászjárásokat” vezette, és akit az 1999. évi meghíúsult „bányászjárás” nyomán letartózt

tatva a Román Demokratikus Konvenció kormányzása idején a román igazság-
szolgáltatás 18 évi börtönbüntetésre ítélte a nemzetgazdaság aláaknázásáért és az
államhatalom elleni merényletért.

2004. december 18.

Kövér László kijelentette: a népszavazási kezdeményezésben, különösen a nem-
leges válaszbán a határon túli utódállamok sovinszta politikai elitjei és titkos-
szolgálati láttak óriási lehetőséget. Elmondta, a Fidesz egyebek között azért állt
a népszavazás ügye mellé, mert „nehezen tudtuk volna megmagyarázni az erdélyi
magyaroknak, a délvidékieknek, hogy miért is nem támogatjuk ezt a kezde-
ményezést”.

2004. december 18.

Az RMDSZ Szövetségi Képviselők Tanácsa megbízta Markó Béla szövetségi
elnököt, hogy a kormánykoalíció kialakításával kapcsolatos tárgyalásokat csupán
a PNL–PD szövetséggel folytassa.

2004. december 18.

II. János Pál pápa és Angelo Sodano bíboros kihallgatáson fogadta Gyurcsány
Ferenc miniszterelnököt, aki szóvá tette a magyar katolikus egyház kettős állam-
polgárságra vonatkozó határozott állásfoglalását is.

2004. december 19.

Orbán Viktor a „Vasárnapi Újság” című rádióműsorban a kettős állampolgárság-
gal kapcsolatban kifejtette: a határon túli magyar vezetőknek január 6-án és 7-én
tervezett szabadkai tanácskozásukon kellene kidolgozniuk a törvény vázlatát,
részleteit, és egy magyar közéleti szervezetet kellene felkérniük, hogy azt ter-
jesszék az Országgyűlés elé: „Szép csendben meg kellene alkotnunk ezt a tör-
vényt, immáron népszavazási dobpergés nélkül.”

2004. december 20.

Hiller István MSZP-elnök kijelentette: „Én továbbra is egy olyan megoldás híve
vagyok, amelyben a határon túli magyarok útlevelet kapnak, olyan útlevelet,
amely nemcsak Magyarországra való belépésre jogosít, hanem olyat, amit mi is
birtokolunk.”

2004. december 20.

Bugar Béla (MKP), Markó Béla (RMDSZ), Kasza József (VMSZ), Kovács Mik-
lós (KMKSZ), Jakab Sándor (HMDK), Juhász Sándor (MESZ), Tomka György
(MMÖNK) és Hámos László (HHRF) közös nyilatkozatban foglalt állást a ket-
tős állampolgárság kérdésében, hangoztatva: „A határon túli magyar szervezetek

megdöbbenéssel értesültek a határon túli magyarok kedvezményes honosításáról szóló népszavazás eredményéről. Úgy véljük, hogy a nagyarányú távolmaradás többek közt annak következménye, hogy a kormánypártok a nem szavazatra buzdítással elbizonytalanították a választókat. Bebizonyosodott, hogy az egész magyar nemzetet érintő kérdésekben meg kell keresni az egyetértést a politikai pártok között, ami ebben az esetben nem történt meg, sőt teljesen előkészítetlenül került sor a népszavazásra.”

2004. december 20.

Az Országgyűlés a határon túli magyarok nemzetpolgárságáról és a szülőföld programcsomag létrehozásáról szóló határozati javaslatról, valamint a Szülőföld Alapról szóló törvényjavaslathoz benyújtott módosító indítványokról tárgyalva elfogadta azt az indítványt, amely lehetővé teszi, hogy a személyi jövedelemadó 1%-áról az adózó a Szülőföld Alap javára is rendelkezhesen.

2004. december 22.

Traian Basescu román államfő Calin Popescu Tariceanut bízta meg az új román kormány megalakításával. Sajtóértekezletén úgy nyilatkozott, hogy a PNL–PD Igazság és igazságosság (D.A.) szövetség vezető politikusának kormányalakítással való megbízását az indokolja, hogy ez a szövetség rendelkezik a legtöbb mandátummal az új román parlamentben, emellett egyedül a D.A. szövetség programja szavatolhatja azoknak a választási ígéretnek a teljesítését, amelyek alapján őt Románia elnökének megválasztották.

2004. december 28.

A román Szenátus és a Képviselőház együttes ülésén 265 „igen” és 200 „nem” szavazattal megszavazta a PNL, a PD, az RMDSZ és a PUR szövetségével létrejött kormányt. Négy magyar tagja: Markó Béla (államminiszter, oktatás, művelődés, integráció), Nagy Zsolt (távközlés, informatika), Borbély László (területrendezés, infrastruktúra és középítkezés), Winkler Gyula (kereskedelem). Tariceanu új kormányfő hangsúlyozta: véget ért az átmeneti korszak, és kezdetét veszi az ország modernizálása. Az RMDSZ bevonását azzal indokolta, hogy „évek óta az ország belső stabilitását szavatoló, az európai integrációs törekvéseket támogató alakulatnak bizonyult”. Kijelentette: olyan modern Romániát akar, amelyben nem szégyen többé gazdagnak lenni. A főleg fiatalokból és üzletemberekből álló kormány három miniszterelnök-helyettese közül kettő szerepelt a leggazdagabb románok listáján.

Rövidítések

BBTE	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
BEC	Központi Választási Iroda (Románia)
CEU	Central-European University (Közép-Európa Egyetem, Budapest)
CMH	Concordia Minoritatis Hungaricae (Vajdaság)
DS	Demokratska stranka (Demokrata Párt, Szerbia)
DSHV	Demokratski savez Hrvata u Vojvodini (Vajdasági Horvátok Demokratikus Szövetsége)
DSS	Demokratska stranka Srbije (Szerbiai Demokrata Párt)
EBESZ	Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet
EMI	Egyesült Magyar Ifjúság
EMNT	Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács
EP	Európai Parlament
EPP	Európai Néppárt
ET	Európa Tanács
EU	Európai Unió
Fidesz	Fidesz – Magyar Polgári Szövetség
HDZ	Hrvatska demokratska zajednica (Horvát Demokrata Közösség, Horvátország)
HHRF	Hungarian Human Rights Foundation (Magyar Emberi Jogok Alapítvány, USA)
HMDK	Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége
HTMH	Határon Túli Magyarok Hivatala
HVIM	Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom
IHM	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
IKA	Illyés Közalapítvány
KAMOT	Kárpátaljai Magyar Oktatásért Szülői és Pedagógus Tanács
KMAT	Kárpát-medencei Magyar Autonómia-Tanács
KMKSZ	Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség
KREK	Királyhágó-melléki Református Egyházkerület
LS-HZDS	Ludová strana – Hnutie za demokratické Slovensko (Néppárt – Demokratikus Szlovákiáért Mozgalom)
MÁÉRT	Magyar Állandó Értekezlet
MDF	Magyar Demokrata Fórum
MESZ	Magyar Egyesületek Szövetsége (Horvátország)
MKP	Magyar Koalíció Pártja
MMÖNK	Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség
MNMI	lendvai Magyar Nemzeti Művelődési Intézet
MNT	Magyar Nemzeti Tanács
MPSZ	Magyar Polgári Szövetség (Románia)
MSZP	Magyar Szocialista Párt
MTA	Magyar Tudományos Akadémia

MÚRE	Magyar Újságírók Romániai Egyesülete
MVSZ	Magyarok Világszövetsége
NDF	Német Demokrata Fórum (Románia)
OVV	Országos Választási Bizottság (Magyarország)
PD	Demokrata Párt (Románia)
PNL	Nemzeti Liberális Párt (Románia)
PRM	Nagy-Románia Párt
PSD	Szociáldemokrata Párt (Románia)
PUR	Román Humanista Párt
RMDSZ	Romániai Magyar Demokrata Szövetség
RMSZP	Romániai Magyar Szabaddemokrata Párt
RSZSZ	Romániai Székelyek Szövetsége
SNS	Szlovák Nemzeti Párt
SPO	Srpski pokret obnove (Szerb Megújodási Mozgalom, Szerbia)
SRS	Srpska radikalna stranka (Szerb Radikális Párt)
SZDSZ	Szabad Demokraták Szövetsége
SZET	Szövetségi Egyeztető Tanács (az RMDSZ testülete)
SZKT	Szövetségi Képviselők Tanácsa (az RMDSZ testülete)
SZNT	Székely Nemzeti Tanács
UMDSZ	Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség
VMDK	Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége
VMDP	Vajdasági Magyar Demokrata Párt
VMPP	Vajdasági Magyar Polgári Mozgalom
VMSZ	Vajdasági Magyar Szövetség
VSZL	Vajdasági Szociáldemokrata Liga (= Liga socijaldemokrata Vojvodine)

Források

B92 rádió honlapja	http://www.b92.net/magyar/
Duna Televízió, Budapest	http://www.dunatv.hu
HTMH Observer	http://www.htmh.hu
Kossuth rádió	http://www.radio.hu
Magyar Hírlap Online	http://www.magyarhirlap.hu
Magyar Nemzet Online	http://www.mno.hu
Magyar Szó Online	http://www.magyar-szo.co.yu
Magyar Távirati Iroda	http://hirek.mti.hu/
MTV Online	http://www.mtv.hu/
Népszabadság Online	http://www.nepszabadsag.hu
Népújság, Marosvásárhely	http://www.hhrf.org/nepujsg/

Romániai Magyar
Demokrata Szövetség
honlapja

<http://www.rmdsz.ro/>

Romániai Magyar Szó
napilap, Bukarest

<http://www.hhrf.org/rmsz/>

Szabadság, Kolozsvár

<http://www.hhrf.org/szabadsag/szamok.htm>

Új Szó, Pozsony

<http://www.ujszo.com/>

Vjesnik, Zágráb

<http://www.vjesnik.hr>

VMSZ-honlap

<http://www.vmsz.org.yu>